

Skedsmo kommune
Kristin Storløpa

Deres ref.

Vår ref.
16/258-45/DGI

Dato
12.10.2017

Tilråding om nytt kommunenavn ved sammenslåing av kommunene Skedsmo, Fet og Sørum

Språkrådet viser til forespørselen 15. september om navn på den nye storkommunen som skal omfatte Skedsmo, Fet og Sørum. I brevet fra kommunen opplyses at det er delt syn lokalt, og at valget står mellom *Lillestrøm* og *Søndre Romerike*. Vi har vurdert alternativene i samråd med statens navnekonsulenter for Østlandet og Agderfylkene.

Når den nye storkommunen skal navngis, er det rimelig å bygge på tradisjonell navngiving i området. Vi legger stednavnslovens prinsipp om å «ta vare på stadnamn som språklege kulturminne» (§ 1) til grunn også ved navnetting av kommuner, og dette betyr i praksis at det bør velges blant eksisterende stedsnavn. I utgangspunktet kunne man tenke seg at også de nåværende kommunenavna *Skedsmo*, *Fet* og *Sørum* ville kunne brukes som navn på den nye enheten. Her vil vi likevel konsentrere utgreiinga om de to foreslåtte navna, *Søndre Romerike* og *Lillestrøm*.

Vår tilråding er å velge *Lillestrøm* som nytt navn på den sammenslåtte kommunen.

Søndre Romerike

Til Romerike hører følgende 13 kommuner: Nannestad, Hurdal, Eidsvoll, Ullensaker, Gjerdrum, Nes, Rælingen, Nittedal, Skedsmo, Lørenskog, Fet, Sørum og Aurskog-Høland. Romerike er gammelt navn på landskapet rundt Vormå og de midtre delene av Glomma. Norrøn form av navnet er *Raumaríki*. Førsteleddet kommer av folkenavnet *raumar*. Sisteleddet er norrønt *ríki* 'rike, forvaltningsområde'. Det er nevnt av historikeren Jordanes allerede i 551 e.Kr. i formen *rumaricia*, som viser at det allerede før den tid må ha vært et organisert rike der. I norrønt tid ble *Raumelfr* brukt om nedre delen av Glomma, trolig avledet av folkenavnet *raumar*. En teori er at navnet da har sammenheng med norrønt *straumr* 'strøm'.

Romerike var i gammelnorsk tid et forvaltningsområde kalt syssel, til dels også delt i to sysler, slik at Øvre Romerike kan ha vært en syssel i en periode. I eldre tid ble også Raumafylki brukt, men da inkludert Solør og Odalen.

Seinere ble betegnelsen len brukt, og Romerike falt inn under Akershus len. I dansketida ble Romerike etablert som fogderi, seinere delt i Øvre Romerike fogderi (Nannestad, Hurdal,

Eidsvoll, Ullensaker, Gjerdrum, Nes) og Nedre Romerike fogderi (Rælingen, Nittedal, Skedsmo, Lørenskog, Fet, Sørumsund, Aurskog-Høland og Enebakk (av Follo).

Romerike fogderi var i seinmiddelalderen / tidlig moderne tid landets største fogderi etter folketall, men i denne perioden altså delt i Øvre og Nedre Romerike fogderi.

En eldre geistlig inndeling var ordninga med tredjungskirker (basert på en tredeling) der Sørumsund, Ullenshov og Nes var sentrale kirkesteder. Disse ble avløst av Øvre Romerike prosti (Nannestad, Hurdal, Eidsvoll, Ullensaker, Gjerdrum), Østre Romerike prosti (Fet, Sørumsund, Aurskog-Høland, Nes) og Nedre Romerike prosti (Rælingen, Nittedal, Skedsmo, Lørenskog). Videre kan det nevnes at Øvre Romerike i seinere tid er brukt om næringsregion, nemlig Nannestad, Hurdal, Eidsvoll, Ullensaker, Gjerdrum og Nes. Nedre Romerike næringsregion omfatter kommunene Rælingen, Nittedal, Skedsmo, Lørenskog, Fet, Sørumsund og Aurskog-Høland.

En annen nyere inndeling er Øvre Romerike utvikling (Nannestad, Hurdal, Eidsvoll, Ullensaker, Gjerdrum og Nes), fins Nedre Romerike samarbeidsråd med Rælingen, Nittedal, Skedsmo, Lørenskog, Fet, Sørumsund, Aurskog-Høland.

I rettslig sammenheng har vi Øvre Romerike tingrett som dekker Nannestad, Hurdal, Eidsvoll, Ullensaker og Nes. Nedre Romerike tingrett omfatter Rælingen, Nittedal, Skedsmo, Lørenskog, Fet, Sørumsund, Aurskog-Høland, Gjerdrum.

Lillestrøm

Lillestrøm går tilbake på gårdsnavnet *Strøm*, med bakgrunn i en strøm der Nitelva danner en innsnevring. Alt i middelalderen var gården delt i to, vestre og østre. Gårdsnavnet er skrevet *Straum, af Straumi* ca. 1400 (med tillegget vestre, østre, se *Norske Gaardnavne* b. 2, s. 241). *Lillestrøm* svarer således til den ene av de to gårdspartene. Fra 1500-tallet er det skrevet *Strøm, Strømb* o.l. Nedarvet uttale er /strømm/.

Lille Strøm lå på Rælings-sida (gnr. 105-106 i Fet), og der ble den første stasjonen bygd da jernbanen fra Christiania til Eidsvoll ble åpnet i 1854. Men da Kongsvingerbanen kom i 1862, ble stasjonen flyttet over til Skedsmo-sida, og navnet fulgte med. Den 1. januar 1908 ble det eldre herredet Skedsmo delt i Skedsmo, Lørenskog og Lillestrøm. I 1962 ble Lillestrøm og Skedsmo slått sammen igjen. Lillestrøm fikk bystatus 13. juni 1998.

Fra 1860-åra fikk Lillestrøm økt betydning som industristed med tilnavnet *Flisbyen* (jf. lokalhistoriewiki). I dag har Lillestrøm bystatus og er blant de viktigste tettstedene i nærheten av hovedstaden og således et regionalt tyngdepunkt. Det tilgrensende tettstedet Kjeller er også med på å styrke betydningen av Lillestrøm. Det er altså et velkjent og godt innarbeidet navn.

Vurdering og konklusjon

For en storkommune som omfattet alle de 13 kommunene, ville *Romerike* være et ideelt navn. Men her er det tale om bare tre av dem, og en konstruksjon som *Søndre Romerike* passer ikke så godt. Vi måtte da se for oss en utfyllende betegnelse *Nordre Romerike*, som ville omfatte et langt større område. Eventuelt kunne en tenke seg *Vestre Romerike* og *Østre Romerike* som uttrykk for en firedeling. En todeling av dette landskapet med en viss tradisjon ville være *Øvre Romerike* og *Nedre Romerike*, men en slik todeling ligger det ikke til rette for her. Ellers er som nevnt *Østre Romerike* brukt om en geistlig inndeling. *Søndre Romerike*, eventuelt *Søre*

Romerike, ser ikke ut til å ha vært brukt i særlig grad og kan derfor sies å være «ledig». Når vi likevel ikke mener at dette navnet er det beste, er det fordi det vil være en tilfeldig inndeling av det større landskapet Romerike.

Det andre navnet som er foreslått, *Lillestrøm*, har en beskjeden opprinnelse som gårdsnavn (egentlig med bakgrunn i selve strømmen) og seinere stasjonsnavn. Likevel vil vi betrakte det som det beste valget. Det er i dag navn på det viktigste senteret innen den nye storkommunen og er godt kjent i hele landet. Det vil også være i takt med en nyere praksis ved kommunesammenslåinger, der navnet på den viktigste byen eller det største tettstedet blir overført på hele den nye enheten, for eksempel Sandefjord, Moss og flere.

Vennlig hilsen

Åse Wetås
direktør

Daniel Gusfre Ims
seksjonssjef

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrifter.

Mottakere:
Skedsmo kommune

Kopi til:
Kommunal- og
moderniseringsdepartementet Postboks 8112 Dep 0032 OSLO
Nina-Britt Berge